

ב"ה

פרשת ראה

לדעת הישכם אוהבים את ה' אלקיכם

ראה יג, ד.

מדוע הקב"ה מנסה את עם ישראל

^[1] "לא תשמע אל דברי הנביא שהוא או חולם החלום שהוא כי מנסה ה' אלקיכם אתכם לדעת הישכם אוהבים את ה' אלקיכם בכל לבבכם ובכל נפשכם".

וכאן שואל הבן-חמש-למקרא שאלה פשוטה: וכי לנסיון זקוק הקב"ה כדי "לדעת הישכם אוהבים גוי" - בודאי יודע הקב"ה גם ללא נסיון!?

ופלא גדול יותר - שבשביל זה עושה הקב"ה ענין של נס ["ובא האות והמופת אשר דבר אליך גוי" ^[2]], ש"נותן ^[3] לו הקב"ה ממשלה לעשות אות", שהסיבה היחידה לכך היא, כהמשך הכתוב, "כי מנסה גוי לדעת גוי" - היפך הכלל ש"לא עביד קודשא-ברוך-הוא ניסא למגנא" ^[4] , שהרי בודאי יודע הקב"ה בלאו-הכי!

ואכן, פשטני המקרא — האבן עזרא, רמב"ן, ספורנו ועוד — מתעכבים על הפירוש ד"לדעת", כל אחד לפי דרכו כו', ואילו רש"י - "אני לא באתי אלא לפשוטו של מקרא" ^[5] - אינו מפרש מאומה.

ואין לומר שרש"י סובר ש"לדעת" קאי על המנוסה, "אתכם" (על דרך הפירוש שהובא בפשטני המקרא) - דאם כן, היה לו לרש"י לכתוב זה בפירוש, מכיון שפשטות לשון הכתוב הוא ש"לדעת" קאי על המנסה, הקב"ה.

...הביאור בפרש"י - שלא מפרש את הפסוק "כי מנסה ה' אלקיכם אתכם לדעת גוי":

דובר כמה פעמים אודות דרכו של רש"י שאינו מוכרח לחזור ולפרש דבר שכבר פירש לפני זה, אלא, יכול לסמוך על הבן-קִמֶש שזוכר מה שלמד לפני זה. ואם הדברים אמורים בכל ענין, הרי, בענין שיש בו פלא וחיידוש כו', שמצד ההפלאה והחיידוש שבו בודאי נחקק ונחרט בזכרונו של הבן-קִמֶש - על אחת כמה וכמה.

ובנוגע לעניננו: כאשר הבן-קִמֶש לומד את הפסוק "כי מנסה ה' אלקיכם אתכם", נזכר מיד אודות הנסיון הראשון - "והאלקים נסה את אברהם וגו'"^[6], נסיון העקידה.

וכאמור, מצד גודל הפלא והחיידוש שבדבר - שלאחרי שסוף כל סוף זכה להתברך בלידת בנו יצחק בהיותו 'בן מאת שנה', צוה לו הקב"ה "קח נא את בנך את יחידך גו' והעלהו שם לעולה"^[7] - נחקק ונחרט הדבר בזכרונו, כך, שגם כאשר לומד ספר דברים זוכר עדיין את סיפור העקידה שבספר בראשית (אפילו אם עדיין אינו אומר פרשת העקידה בתפלה דכל יום).

ובפרט בלמדו את הפסוק "כי מנסה ה' אלקיכם אתכם לדעת" — דבר פלא וחיידוש שהקב"ה זקוק לנסות את ישראל כו', ועד לעשיית נס מיוחד — שמזכיר לו גם את הנסיון הראשון שיש בו פלא וחיידוש, כנזכר לעיל.

ולכן, לא צריך רש"י לפרש מה שכתב "כי מנסה גו' לדעת הישכם אוהבים גו'" - מכיון שכבר תירץ זה בפרשת העקידה:

גם בפרשת העקידה נאמר "כי עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה"^[8] ומפרש רש"י: "מעתה יש לי מה להשיב לשטן ולאומות התמהים מה היא חיבתי אצלך, יש לי פתחון פה עכשיו שרואים כי ירא אלקים אתה". כלומר, רש"י מפרש שמה שכתב "עתה ידעתי גו'", אין זה ביחס לידיעתו של הקב"ה בעצמו, שבודאי יודע גם ללא הנסיון, כי אם, ביחס לידיעה שיש בה פתחון פה להשיב לשטן ולאומות העולם, על ידי זה שנתפרסם הדבר בכל העולם.

ומזה מובן הפירוש גם בפסוק "כי מנסה ה' אלקיכם אתכם לדעת הישכם אוהבים את ה' אלקיכם בכל לבבכם ובכל נפשכם" - שאין הכוונה בנוגע לידיעתו של הקב"ה בעצמו, שבודאי יודע גם ללא הנסיון, כי אם, בנוגע לידיעה שיש בה לגלות ולפרסם בכל העולם טעם חיבתו של הקב"ה לישראל, מכיון שנתפרסם ונודע ("לדעת") שאתם "אוהבים את ה' גו'".

קטע משיחת ש"פ ראה, רשימת השומעים בלתי מוגה.

תורת מנחם ה'תשמ"ז ח"ד ע' 266.

- [\[1\]](#) דברים יג, ד.
- [\[2\]](#) שם, ג.
- [\[3\]](#) פרש"י עה"פ.
- [\[4\]](#) ראה דרשות הר"ן דרוש ח.
- [\[5\]](#) פרש"י בראשית ג, ח.
- [\[6\]](#) בראשית כב, א.
- [\[7\]](#) שם, ב.
- [\[8\]](#) שם, יב.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעי"נ הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי , אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה , צבייה זלאטע רייזל , שמואל , מנחם מענדל , ישראל אריה לייב , יוסף יצחק ,
שניאור זלמן , חיה מושקא , אברהם דוד , אהרן , חנה